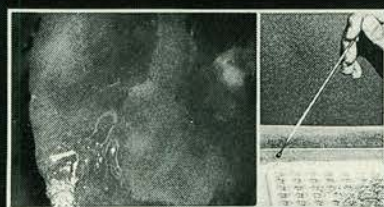

F. K. L. SPIJKERVET. Irradiation mucositis. 136 pag. Munksgaard, Copenhagen 1991. Prijs DKK 160.00. ISBN 87 16 10598 2.

Frederik K.L. Spijkervet

Irradiation Mucositis

Munksgaard

In dit boek, van handzaam formaat, wordt in negen hoofdstukken ingegaan op verschillende aspecten van ontsteking van het mondslijmvlies ten gevolge van bestraling. De tekst komt merendeels overeen met die van het in 1989 verschenen proefschrift van de auteur. Hieraan werd in dat zelfde jaar in dit tijdschrift aandacht besteed in de juli-afllevering.

Het boek is niet alleen een neerslag van gedegen wetenschappelijk onderzoek dat werd verricht in de Groningse kaakchirurgische kliniek, maar verschaft tegelijk veel waardevolle informatie voor de dagelijkse praktijk. Voor kaakchirurgen, tandartsen en mondhygiënist die met enige regelmaat te maken hebben met oncologische hoofd-halspatiënten, is het boek dan ook een 'must'. Collega Spijkervet kan er zeker van zijn dat zijn boek de weg over de hele wereld zal vinden. Het voorziet werkelijk in een behoefte.

I. van der Waal, Amsterdam

L. KUIPER. Treatment of mandibular fractures. A retrospective analysis. 167 pag. Academisch proefschrift Universiteit van Amsterdam. Drukkerij Los BV, Naarden 1991.

Deze dissertatie betreft een retrospectief onderzoek – over de periode 1970-1983 –

van 227 patiënten met één of meer fracturen van de volledig of partieel betande onderkaak. Patiënten met alleen een fractuur in het condylaire gebied waren niet bij het onderzoek betrokken.

Het patiëntenbestand werd, naar de wijze van behandeling, verdeeld in vier groepen: 1. conservatieve behandeling met alleen spalken en intermaxillaire fixatie; 2. draadosteosynthese; 3. AO-platen of trek-schroeven en 4. Champy-platen. Eén van de belangrijkste conclusies die uit het onderzoek wordt getrokken, is het feit dat een functionele behandeling veruit is te verkiezen boven de toepassing van spalken en intermaxillaire fixatie.

Het gedeelte van de dissertatie dat het eigenlijke onderzoek beschrijft, wordt voorafgegaan door enkele bijzonder goed geschreven hoofdstukken over de behandelingen van onderkaakfracturen, zoals deze vanaf de oudheid tot op de dag van vandaag zijn uitgevoerd, alsmede over anatomische en klinisch-röntgenologische aspecten. Mede daardoor is dit proefschrift bijzonder waardevol voor zowel kaakchirurgen als degenen die daarvoor worden opgeleid.

I. van der Waal, Amsterdam

R. R. JANKELSON. Neuromuscular dental diagnosis and treatment. 687 pag. Ishiyaku EuroAmerica, Inc. Publishers, St. Louis, Tokyo 1990. Prijs \$ 195.—. ISBN 0 912791 49 7.

Elektromyografie, transcutane zenuwstimulatie en driedimensionale bewegingsregistratie worden nog lang niet alom door de algemeen-practicus toegepast, niet in de laatste plaats door de nog onduidelijke rol die deze aanvullende onderzoek- en behandeltechnieken spelen. Dit boek beoogt datgene waarop deze methoden steunen, uiteen te zetten en het is daartoe ruim voorzien van afbeeldingen in kleur. Het bestaat uit drie delen. In het eerste deel wordt een globale schets gegeven van de anatomie en de (patho)fysiologie van het kauwstelsel en van het neuromusculaire systeem. Vanuit de craniomandibulaire en craniocervicale musculatuur wordt een relatie gelegd tussen trigger-points en pijn die in het kauwstelsel en in de schouder- en nekregio wordt geprojecteerd. Deel twee beschrijft de werking van de myomonitor, waarbij tevens de betekenis van dit apparaat wordt aangegeven voor pijnbestrijding en beetregistratie, dit laatste onderwerp ruim geïllustreerd met elektromyografische registraties. Dit deel wordt afgesloten met een bespreking van een bewegingsregistratiesysteem dat de bewegingen van de onderkaak in drie

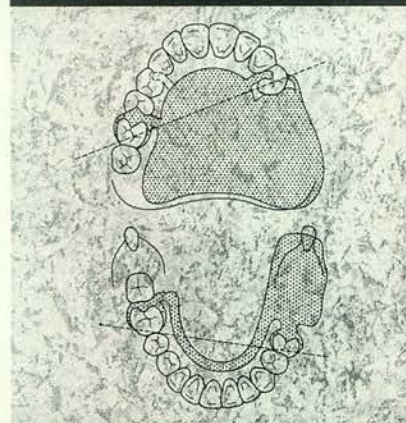
dimensies vastlegt, zonder de oclusie te verstoren (kinesiograaf). Het derde deel vat de klinische toepassingsmogelijkheden van de beschreven apparaten samen. Deze apparaten kunnen worden gebruikt bij de behandeling van CMD-patiënten, voor het vervaardigen van kroon- en brugwerk, partiële en volledige prothesen en bij orthodontische behandelingen.

Al met al kan men zich afvragen of het boek wel helemaal beantwoordt aan hetgeen de auteur zich ten doel had gesteld, want wat is het nut van het zo breed uitmeten van informatie verkregen via een computeruitvoer? Ook mag worden getwijfeld aan de conclusies die aan de elektromyografische registraties worden verbonden. Veeleer kan dit boek worden beschouwd als een uitgebreide handleiding voor de tandarts die de beschreven apparaten heeft aangeschaft.

M. H. Steenks, Groenekan

J. D. WALTER. Removable partial denture design. 2e druk, 120 pag., 96 afb. British Dental Journal, PSP, London 1990. £ 15.—. ISBN 0 904588 24 6.

Removable partial denture design

J. D. Walter

Ongeveer tien jaar geleden verschenen in de British Dental Journal zeven artikelen over partiële prothetiek van dezelfde auteur, die destijds werden verzameld in een boek. Thans is een aangepaste versie van deze eerste druk verschenen die een aantal gedachten en trends met betrekking tot de partiële prothese en het ontwerp ervan weergeeft. De primaire doelstelling van de schrijver is dan ook niet om aan te geven hoe een partiële prothese moet worden gemaakt.

In de inleiding en verspreid over de diverse hoofdstukken, komt een aantal uitgangspunten aan de orde die de huidige visie op de partiële prothetiek weergeven. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat het succes van een partiële prothese niet alleen afhankelijk is van een optimaal ontwerp, maar veel meer van het onder controle brengen en houden van de factoren die aanleiding zijn geweest tot het gebitsverval. Een adequate voorbereidende behandeling, goede instructie aan de patiënt, goede mond- en prothesehygiëne en opname in een controlesysteem zijn hierbij onontbeerlijk. Daarnaast wordt benadrukt dat het ontwerpen van een partiële prothese de verantwoordelijkheid van de tandarts is. Uit diverse onderzoeken blijkt echter dat, ook in Groot Brittannië, het ontwerpen door ongeveer 50% van de tandartsen aan het laboratorium wordt overgelaten.

Het boek is gemakkelijk leesbaar en gaat op een eenvoudige en duidelijke manier in op een aantal aspecten van het ontwerpen die beslist aan de orde dienen te komen, zoals: klinisch onderzoek, afsteuning, inzettriching, vormgeving en uitvoering van de zadels, ankers en connectoren, behandelingsprocedures, controle en onderhoud. Toch maakt het boek duidelijk dat er ten aanzien van deze aspecten tussen Groot Brittannië en Nederland wezenlijke verschillen bestaan. Bovendien wordt in het boek een aantal partiële prothesen besproken die in Nederland nauwelijks bekend zijn, laat staan worden toegepast. Voorbeelden hiervan zijn de 'Every denture', het 'Derby frame' en de iets bekendere 'Swinglock partial denture' (een frameprothese bestaande uit losse secties met sloten en scharnieren).

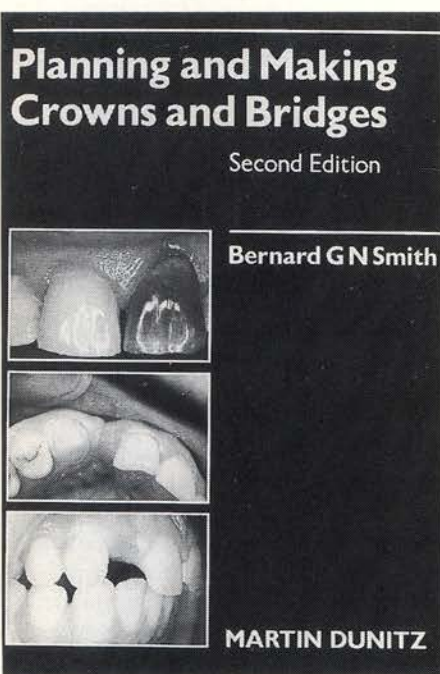
De beperkte omvang, de goede leesbaarheid en de duidelijke afbeeldingen maken dat de algemeen-practicus op een ontspannen wijze kennis kan nemen van een aantal inzichten die in Engeland leven ten aanzien van de partiële prothese. Als men het boek op deze manier bekijkt, vormt het een goede bijdrage tot de literatuur op dit gebied.

H. M. A. M. Keltjens, Nijmegen

B. G. N. SMITH. Planning and making crowns and bridges. 2e druk, 254 pag. Martin Dunitz, London 1990. Prijs £ 39.95. ISBN 1 85317 014 3.

De ontwikkeling van nieuwe technieken en materialen heeft het nodig gemaakt de eerste druk, uit 1986, uitgebreid te herschrijven en aan te vullen. Zo werden ook meer dan 50 illustraties toegevoegd.

Het boek is toegespitst op de prothetische behandeling met conventionele kronen en bruggen, maar ook wordt ruimschoots aandacht besteed aan alternatieve behandelingen (adhesieve fineertech-

nieken met composiet of porselein; gegoten keramiek; volledige porseleinen kronen van nieuwe porseleinsorten). Het is jammer dat, in het verlengde hiervan, de bijbehorende preparatievormen en overige klinische technieken niet nader worden uitgewerkt en dat ook in dit opzicht de beschrijvingen hoofdzakelijk toegespitst blijven op het conventionele kroon- en brugwerk.

Nieuw in deze tweede druk is ook de plaats die is ingeruimd voor adhesieve cementen en hun toepassingsmogelijkheden. Opvallend is verder dat – voor adhesiefbruggen – weliswaar zo weinig mogelijk, toch prepareren wordt gepropageerd, terwijl deze bruggen in de eerste druk nog werden omschreven als 'non-preparation bridges'. Een en ander ligt overigens geheel in de lijn der ontwikkelingen.

Aan occlusie en articulatie wordt nu meer aandacht besteed dan in de vorige druk en de spalk is toegevoegd. Voorts worden verschillende mogelijkheden getoond om restauraties van metaal, kunststof of porselein te repareren en hun rand-aansluiting op eenvoudige wijze te verbeteren. Het boek wordt afgesloten met een uitgebreide beschrijving van veel gemaakte fouten. Bovendien eindigt ieder hoofdstuk met praktische tips die vooral de op de praktijk ingestelde lezer zullen aanspreken.

Samenvattend kan worden gesteld dat de auteur bewust voor een probleemoplossende benaderingswijze heeft gekozen, waarbij het waarom en hoe van de gekozen oplossingen nader wordt uitgewerkt. In het verlengde van deze onderwijskundige opzet moeten de vele illustraties worden gezien die geen perfecte eindsituaties tonen, omdat die vaak in de praktijk niet haalbaar zijn. Deze keuze van de auteur en diens ondogmatische opstelling zullen lezers in

verwarring brengen, teleurstellen dan wel geruststellen. Hoe dit ook moge zijn, de auteur is erin geslaagd een actueel boek te schrijven over de mogelijkheden van de moderne prothetische tandheelkunde, dat ongetwijfeld veel algemeen-practici tot navolgen zal aanzetten.

A. W. J. van Pelt, Groningen

ONDER REDACTIE VAN B. A. J. COHEN EN H. J. LELIEVELD. Inleiding tot de forensische geneeskunde. 2e druk, 615 pag. Kerkebosch holding bv, Zeist 1990. Prijs f 95,00. ISBN 90 6720 069 7.

Forensische geneeskunde beoogt de toepassing van de medische wetenschap ten behoeve van de rechtspraak. Hoewel artsen al lang betrokken kunnen zijn bij de rechtspraak, neemt de gerechtelijke geneeskunde nauwelijks een plaats in binnen de Nederlandse curricula en binnen de tandheelkundige opleidingen is er al totaal geen aandacht voor dit vakgebied.

Dit lijvige, ruim 600 bladzijden tellende, leerboek – waarvan de eerste druk behoorde bij de cursus 'Forensische geneeskunde' van de Stichting voor Sociale Gezondheidszorg te Utrecht – omvat negen hoofdstukken, waarin de ontwikkeling die dit vakgebied heeft doorgemaakt duidelijk naar voren komt. Maar voor tandartsen, die minder in de historie en meer in de raakvlakken met de praktijk zijn geïnteresseerd, vormen de hoofdstukken over de betekenis van de gerechtelijke geneeskunde en de forensische odontologie goede inleidingen tot dit voor hen onbekende vakgebied. Daarnaast zijn de beschrijvingen van de invloed van psychotrope farmaca en van alcohol, alsmede het hoofdstuk dat gewijd is aan de verdachte en de getuige, zeer lezenswaard. Op veel plaatsen laat dit leerboek zich lezen als een echt 'lees'boek en dat geldt vooral voor het hoofdstuk over de forensische odontologie dat de identificatie van onbekende personen en het post- en antemortem-onderzoek behandelt. Gepleit wordt voor het nauwkeurig bijhouden van patiëntenkaarten, teneinde problemen bij een eventuele identificatie te voorkomen.

Kortom, dit boek vormt voor de tandarts die van lezen houdt en belangstelling heeft voor, dan wel gewoon nieuwsgierig is naar dit toch wat 'enge' randgebied van de tandheelkunde, een goede inleiding tot de forensische geneeskunde. Hoewel sommige auteurs een pakkende schrijfstijl hebben, noodt de grote hoeveelheid tekst (het hoofdstuk over de historische ontwikkeling in het bijzonder) niet tot het in één adem uitlezen van het boek. Bovendien houdt het grootste gedeelte van de inhoud geen onmiddellijk verband met de dagelijkse praktijk en wordt de tekst maar weinig afgewisseld met illustraties. Maar de ver-

handelingen over de praktijk van het politie-onderzoek zullen zeker tot veler verbeelding spreken en menige jongensdroom tot werkelijkheid doen worden.

W. J. Admiraal, Hilversum

ONDER REDACTIE VAN B. MELSEN. Current controversies in orthodontics. 314 pag. Quintessence Publishing Co., Inc., Chicago, Berlin, London, São Paulo, Tokyo, Hong Kong 1991. Prijs \$ 98.00. ISBN 0 86715 174 9.

In dit boek, onder redactie van Prof. Birte Melsen (Aarhus, Denemarken), worden door verschillende auteurs onderwerpen belicht, die door haar, binnen de orthodontie, als controversieel worden beschouwd. In tien hoofdstukken, de auteursnamen staan tussen haakjes, komen de volgende onderwerpen aan de orde: 1. Esthetiek en orthodontische behandeling (Allino en Tedesco); 2. Voorspelling van craniofaciale groei (Baumrind); 3. Dentofaciale morfologie en ademhaling (Warren en Spalding); 4. Malocclusie en craniofaciale functie (Bakke en Møller); 5. Functionele apparatuur (Norton en Melsen); 6. Biomechanica van orthodontische therapie (Burstone); 7. Orthodontische behandeling van volwassenen (Melsen); 8. Interne plaatfixatie bij osteotomieën (Tucker en Thomas); 9. Lingual orthodontics (Fontenelle) en 10. Oplossing voor orthodontische controversen (P. Vig).

Hoewel de selectie van de onderwerpen voor een dergelijk boek natuurlijk altijd arbitrair is, wordt het ontbreken van een duidelijke motivatie voor de gemaakte keuzen, toch als een gemis ervaren.

De hoofdstukken zijn nogal verschillend van aanpak. De auteurs van de hoofdstukken 1, 3, 5 en 7 geven een goed overzicht van de huidige stand van zaken met betrekking tot het door hen behandelde onderwerp, waarbij de controversen duidelijk naar voren komen. De andere auteurs propageren voornamelijk hun eigen visie en citeren wel erg veel uit eigen werk.

Tot slot wordt door Peter Vig een interessante theoretische beschouwing gegeven over oorzaken en gevolgen van de orthodontische controversen. De oplossing ziet hij in het consequent opzetten van klinisch onderzoek in de vorm van 'randomized clinical trials'.

Het boek is in het algemeen prettig leesbaar. Het is geïllustreerd met zwart-wit foto's van goede kwaliteit. Zowel de algemeen-practicus als de orthodontist zal, afhankelijk van zijn interesse, in dit boek iets van zijn gading kunnen vinden.

A. M. Kuijpers-Jagtman, Nijmegen

H. MÜLLER-FAHLBUSCH, H. G. SERGL. Der psychopathologische Fall in der zahnärztlichen Beratung und Behandlung. 151 pag., 108 afb. Quintessenz Verlags-GmbH, Berlin, Chicago, London, São Paulo, Tokio 1990. Prijs DM 98,00. ISBN 3 87652 247 1.

Dit boek is de weergave van de voordrachten die werden gehouden tijdens de tweede jaarlijkse bijeenkomst van de werkgroep 'Psychologie und Psychosomatik in der Zahn-, Mund- und Kieferheilkunde der DGZMK.' Onderwerp waren de 'probleempatiënten' waarmee iedere practicus te maken krijgt en waarbij hij zich steeds weer moet afvragen of alleen een tandheelkundige behandeling, een verwijzing naar een psychotherapeut of een gecombineerde behandeling door beiden gewenst is.

De 22 hoofdstukken tonen het brede scala van psychopathologische verschijnselen die tot een tandheelkundig probleem kunnen leiden. Heel interessant zijn de hoofdstukken over dysmorfofobie: lichamelijke minderwaardigheidsgevoelens die leiden tot de wens restauratief, orthodontisch of chirurgisch te worden behandeld. Eén van de voorbeelden is een patiënt die sinds twee jaar voortdurend de onderkaak in een protrale stand houdt (met het onderfront vóór het bovenfront) en ook zo eet, omdat hij de naar achter liggende kinpunt niet kan verdragen. Dergelijke casuïstiek wordt in het boek gevolgd door een wetenschappelijke analyse van de communicatie tussen orthodontist en patiënt en van de invloed van het beeld dat de behandelaar van zijn patiënten heeft. Ook de beschrijving van de patiënt die vraagt om zijn dertigste (!) volledige gebitsprothese en het hoofdstuk over het belang, in de tandartspraktijk, van een spreekkamer los van de behandelkamer, zijn opmerkelijk. Daarna volgen er twee goede hoofdstukken over de psychodiagnostiek bij patiënten met kaakgewrichtsklachten en klachten over de kauwspieren. Het boek bevat ook minder 'zware' onderwerpen, zoals een hoofdstuk over de patiënt-tandartsrelatie uitgedrukt in spotprenten.

De geïnteresseerde tandarts kan in dit boek ideeën opdoen, die nuttig zijn bij de behandeling van 'probleempatiënten'.

A. S. H. Duinkerke, Elst

Recensie-exemplaren

Het merendeel van de hier aangekondigde uitgaven zal nog nader op deze plaats worden besproken.

1. J. L. GUTMANN, J. W. HARRISON. Surgical endodontics. 576 pag., 377 afb. Blackwell Scientific Publications, Oxford, London, Edinburgh, Melbourne, Paris, Berlin, Vienna 1990. Prijs £ 89.50. ISBN 0 86542 096 3.
2. K. G. ISAACSON, R. T. REED, C.D. STEPHENS. Functional orthodontic appliances. 144 pag., 116 afb. Blackwell Scientific Publications, Oxford, London, Edinburgh, Boston, Melbourne 1990. Prijs £ 44.50. ISBN 0 632 02022 9.
3. T. D. FOSTER. A textbook of orthodontics. Derde druk. 360 pag., 196 afb. Blackwell Scientific Publications, Oxford, London, Edinburgh, Boston, Melbourne 1990. Prijs £ 29.50. ISBN 0 632 02654 5.
4. ONDER REDACTIE VAN S. N. BHASKAR. Orban's oral histology and embryology. Elfde druk. 489 pag., 601 afb. Mosby-Year Book Inc., St. Louis, Baltimore Boston, Chicago, London, Philadelphia, Sydney, Toronto 1991. Prijs £ 29.95. ISBN 0 8016 0239 4.
5. A. SCHROEDER, F. SUTTER, G. KREKELER. Oral implantology. Basics-ITI hollow cylinder. 374 pag., geïll. Georg Thieme Verlag, Stuttgart 1991. Prijs DM 44,00. ISBN 3 13 744301 6.
6. M. V. MARTIN. Infection control in the dental environment. Effective procedures. 91 pag., geïll. Martin Dunitz Publishers, London 1991. Prijs £ 14.95. ISBN 1 85317 028 3.
7. T. HIGASHI, J. K. CHEN SHIBA, H. IKUTA. Atlas of oral diagnostic imaging. 270 pag. Ishiyaku EuroAmerica, Inc., Tokyo, St. Louis 1990. Prijs \$ 42.50. ISBN 0 912791 81 0.
8. D. A. MCGOWAN. An atlas of minor oral surgery. Principles and practice. 144 pag. Martin Dunitz Publishers, London, 1989. Prijs £ 29.95. ISBN 0 948269 65 0.
9. O.R.V. J. C. VAN ES, E. MANDEMA, G. OLTHUIS, M. VERSTRAETE. Het medisch jaar 1991. 397 pag. Bohn Stafleu Van Loghum, Houten/Antwerpen 1991. Prijs f 95,-. ISBN 90 313 1084 0.